THE ANNEXATION OF THE GOLAN HEIGHTS BY ISRAEL AND ITS INTERNATIONAL ECHOES

Roxana Georgiana Holcă-Nistor
Phd Student, „Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: The annexation of the Golan Heights represented a new stage in the Arab-Israeli conflict. If following the Camp David Agreements, Israel has managed to persuade a part of the international community that its only objective was to achieve lasting peace with its neighbors and to protect the security and integrity of its borders, after the unilateral decision to annex the Golan region, Israel's traditional supporters had to draw attention to the fact that such actions are meant only to further destabilize the situation in the Middle East. And this time, Romanian diplomats had a firm stance, in line with the UN Security Council resolutions, and condemned the Israeli action by drawing attention to the adverse consequences that this kind of precedent might have on all states in the region and not only.

Keywords: Golan Heights, annexation, Romania, resolution, UN Security Council.

Anexarea Înălțimilor Golan - o nouă amenințare pentru pacea din Orientul Mijlociu

Conflictul din 1967 a reprezentat pentru Siria nu doar o înfrîngere dezastruoasă ci și pierderea unui teritoriu important, Înălțimile Golan, care îi asigura o poziție strategică și un avantaj în lupta cu forțele militare israeliene. Deși Israelului i s-a atras atenția în repetate rînduri că are obligația de a restitui teritoriile ocupate ca urmare a desfășurării războiului de șase zile, liderii israelieni au refuzat să ia această opțiune în calcul, motivînd faptul că vor restitui teritoriile cucerite doar atunci cînd vor avea garanția că statele arabe vecine vor renunța la dezideratul lor de a distruge statul israelian. Cum toate încercările marilor puteri de a aduce la masa tratativelor cele două tabere au eșuat, în 1973, lumea arabă s-a coalizat și a dat naștere unui nou conflict, care deși a zdruncinat temeinic forțele israeliene nu a reușit să elibereze teritoriile ocupate de acestea în 1967. În aceste condiții, Siria s-a văzut nevoită să caute noi soluții prin care să reintre în posesia Înălțimilor Golan. Astfel, la 30 mai 1974[1] a fost semnat Acordul de dezangajare între Siria și Israel care avea în vedere o serie de măsuri care să limiteze accesul israelian în zona Golan, dar care totodată, trebuiau să asigure securitatea zonei și să preîntîmpine un eventual atac sirian asupra Israelului. Cu toate acestea, Acordul nu garanta o înțelegere de pace între cele două state, cu atît mai mult cu cît după semnarea acestuia Israelul reușea să rămînă în posesia unui teritoriu de aproximativ 500 km² cu o populație de peste 13000 de locuitori.[2] Avînd în vedere poziția strategică a Înălțimilor Golan, liderii israelieni au fost întotdeauna reticenți cînd s-a pus în discuție retragerea armatelor israeliene din acest teritoriu. În 1969 cînd președintele egiptean, Gamal Abdel Nasser, s-a arătat dispus să înceapă negocierile cu partea israeliană, premierul israelian Eshkol a ținut să menționeze faptul că este dispus să negocieze asupra tuturor teritoriilor ocupate de armata israeliană în 1967, cu excepția Ierusalimului și a Înălțimilor Golan. Interesul deosebit pe care l-a manifestat Israelul față de aceste două teritorii este relevat și de faptul că acestea nu au fost menționate în Acordurile de la Camp David, din 1978.[3] Mai mult

[1] Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 224/1981-1982, Siria, Dosar 2049, *Anexarea Înălțimilor Golan de către Israel,* f.1.
[2] *Ibidem,* f.5.
[3] *Ibidem,* f.5.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)

decît atît, tabăra extremistă din Knessetul israelian a demarat o intensă campanie de promovare a anexării definitive a acestor teritorii prin propunerea unui proiect de lege care să justifice aceste acțiuni, proiect respins de premierul Begin care nu a considerat oportună o astfel de propunere la momentul respectiv.[4]

Cu toate acestea, în noaptea de 14 -15 decembrie 1981, Knessetul a adoptat ”Legea jurisdicției și administrației israeliene asupra Înălțimilor Golan”, lege adoptată de parlamentarii israelieni cu 63 de voturi pentru, 21 împotrivă, 36 de abțineri și o absență la vot.[5] Motivația oferită de premierul Begin pentru adoptarea acestei legi a avut la bază o declarație a președintelui sirian care afirma că Siria ”*nu va recunoaște Israelul nici într-o sută de ani, chiar dacă OEP o va face*”[6]. Deși conștient de faptul că întreaga comunitate internațională se va opune acestui demers, Begin considera ca astfel va reuși nu doar să întărească securitatea granițelor Israeluilui, ci ”*Israelul are prilejul să plătească SUA o poliță pentru vînzările de avioane AWACS către Arabia Saudită*”.[7] În ceea ce privește populația din această zonă, legea adoptată prevedea asigurarea de condiții de viață normale pentru toți locuitorii care de la acest moment erau nevoiți să accepte faptul că se aflau pe teritoriul Israelului și nu al Siriei. Prin urmare, eventualele negocieri de pace dintre cele două state trebuiau să plece de la acceptarea acestei realități.

Modul în care au ales autoritățile israeliene să se poziționeze față de problematica ridicată de anexarea acestui teritoriu lasă să se întrevadă mai multe aspecte ale politicii urmate de Israel în raport cu vecinii săi. În primul rînd, avînd în vedere faptul că Israelul tocmai semnase un acord de pace cu Egiptul și se afla în plin proces de retragere din Peninsula Sinai, își asigurase pe de o parte liniștea la granița cu egiptenii, iar pe de altă parte, Egiptul care în urma semnării Acordurilor de la Camp David intrase într-un soi de izolare în rîndul lumii arabe – mai multe state arabe arătîndu-se extrem de nemulțumite de decizia unilaterală a liderilor egipteni de a încheia un acord de pace cu Israelul – nu mai putea fi considerat acum inamicul numărul 1 al statului israelian, capabil să coalizeze în jurul său lumea arabă și să amenințe securitatea granițelor israeliene. Reacția Egiptului ca urmare a deciziei Knessetului de anexare a Înălțimilor Golan confirmă așteptările Israelului. Deși autoritățile egiptene au condamnat acțiunile israeliene, au ținut totodată, să asigure partea israeliană de faptul că această decizie „*nu va afecta relațiile egipteano-israeliene, dar va afecta cu siguranță procesul de pace care trece în prezent printr-un moment critic*”.[8] Mai mult decît atît, președintele egiptean, Hosni Mubarak, a ținut să precizeze în timpul unui interviu că în cazul în care Siria ar fi luat decizia de a declanșa un nou război cu Israelul, „*aceasta va fi problema ei*”.[9]

În al doilea rînd, reacția extrem de slabă a comunității internaționale la refuzul Israelului de a se retrage din teritoriile ocupate în 1967, a demonstrat liderilor israelieni faptul că își pot pune în continuare în practică politica faptului împlinit[10], urmînd ca orice fel de negociere să plece de la noile realități politice. Astfel, este evident faptul că autoritățile israeliene au simțit nevoia să forțeze mâna sirienilor, iar anexarea Înălțimilor Golan s-a transformat în situația aceasta într-un avantaj foarte important pentru aceștia, Siria fiind nevoită să accepte o pace negociată în termenii Israelului, asta dacă ar fi fost dispusă vreodată să se așeze la masa negocierilor.

[4] *Ibidem*, f.5, verso.
[5] *Ibidem*, f.5, verso.
[6] *Ibidem*, f.6.
[7] *Ibidem*, f.6.
[8] *Ibidem*, f.7, verso.
[9] *Ibidem*, f.27.
[10] *Ibidem*, f.6, verso.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)

Pe plan internațional, acțiunile Israelului au fost extrem de criticate, lucru care reisese și din votul statelor din Consiliul de Securitate al ONU care au condamnat decizia Knessetului și au solicitat liderilor israelieni renunțarea la planul anexării unui teritoriu ocupat ilegal. Statele Unite ale Americii s-au arătat îngrijorate de faptul că o astfel de decizie pune în pericol întregul proces de pace din Orientul Mijlociu, motiv pentru care au ales să sancționeze Israelul prin suspendarea Acordului de cooperare strategică și prin stoparea acordării unor credite către guvernul israelian.[11] Cu toate acestea, reacția SUA a fost interpretată ca un scenariu dinainte stabilit cu liderii israelieni pentru a mai calma spiritele în lumea arabă[12] și pentru a le demonstra liderilor arabi faptul că americanii nu sunt dispuși să susțină cu orice preț Israelul.

Așa cum reiese din documentele Ministerului Afacerilor Externe al României, poziția URSS și a altor state socialiste a fost interpretată ca fiind una ”*mai mult decît ponderată*”[13]. Uniunea Sovietică s-a mulțumit doar să prezinte situația ca pe un nou complot al alianței americano-israeliene menit să destabilizeze situația în regiune. Pentru Siria, acțiunile Israelului au fost interpretate ca ”*o declarație de război*” și ”*încălcare a încetării focului*” și prin urmare guvernul sirian se declara pregătit să ia orice măsură necesară pentru apărarea securității și integrității sale teritoriale.[14] Totodată, ca urmare a solicitării guvernului sirian de convocare a Consiliului de Securitate al ONU, în data de 17 decembrie 1981, acesta a emis Rezoluția 497 adoptată în unanimitate. Conform acesteia, acțiunea Israelului de anexare a Înălțimilor Golan era declarată ”*nulă și neavenită*”[15] și prin urmare, se solicita guvernului israelian abrogarea imediată a legii prin care acest teritoriu fusese anexat. Pentru punerea în aplicare a acestei solicitări Israelul avea la dispoziție două săptămîni, urmînd ca după acest termen și un eventual refuz al Knessetului de a lua în calcul această somație, Consiliul de Securitate să se întrunească din nou și să ia măsuri în conformitate cu Carta ONU.[16] Ținînd cont de relația foarte apropiată dintre SUA și Israel, diplomații români erau de părere că era puțin probabil ca, în cazul în care Consiliul de Securitate ar fi pus din nou în discuție problematica anexării și refuzul israelian de a renunța la acest teritoriu, să fie luate într-adevăr o serie de măsuri represive împotriva Israelului.[17]

Discuțiile din preajma adoptării acestei rezoluții au fost numeroase, iar reprezentanții sirieni au făcut demersuri remarcabile pentru a coaliza opinia publică internațională împotriva acțiunilor israeliene. În ciuda acestui fapt, autoritățile de la Damasc s-au arătat extrem de nemulțumite de propunerile venite din partea reprezentanților SUA, propuneri care aveau în vedere doar condamnarea Israelului fără a se lua niciun fel de măsuri care să sancționeze acțiunile acestuia. De altfel, ambasadorul american la Damasc a comunicat oficialior sirieni poziția fermă a SUA, care își rezerva dreptul de a se opune unei eventuale rezoluții care ar fi avut în vedere sancțiuni internaționale impuse Israelului.[18] De asemenea, reacțiile pe care le-au avut Casa Albă și Departamentul de Stat trădează, încă o dată, atitudinea conciliantă pe care Statele Unite au avut-o întotdeauna față de politica de expansiune a Israelului. Astfel, din declarațiile oficialilor americani date imediat după vestea anexării de către Israel a Înălțimilor Golan reiese faptul că aceștia au fost nemulțumiți nu de acțiunea anexării în sine ci de faptul că Statele Unite nu au fost anterior consultate și au fost puse în fața faptului împlinit.[19]

[11] *Ibidem*, f.8.
[12] *Ibidem*, f.9, verso.
[13] *Ibidem*, f.7, verso.
[14] *Ibidem*, f.7.
[15] *Ibidem*, f.8, verso.
[16] *Ibidem*, f.8, verso.
[17] *Ibidem*, f.9.
[18] *Ibidem*, f.28.
[19] *Ibidem*, f.43.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)

În ceea ce privește reacția statelor din lumea arabă este de remarcat faptul că deși acestea au avut o poziție vehementă cu privire la urgentarea măsurilor care să determine Israelul să se retragă din zona Golan, în realitate situația conflictuală dintre acestea precum și faptul că regimul de la Damasc nu se bucura de susținători în rîndul statelor arabe, le-au determinat să se rezume doar la declarații acide, avînd o atitudine rezervată[20] față de luarea unor măsuri concrete care să oblige Israelul să renunțe la anexare.

Nici statele occidentale nu au privit cu ochi buni hotărîrea Israelului de a anexa un teritoriu din care, conform rezoluțiilor ONU din 1967 și 1973, avea obligația să se retragă. Ziarul austriac, "Arbeiter Zeitung", califica argumentele guvernului condus de Begin ca fiind lipsite de seriozitate, subliniind faptul că după astfel de argumente "*italienii, ca urmași ai romanilor, străjerii actualului teritoriu al Austriei acum 2000 de ani, ar avea dreptul să ocupe această țară și jumătate din Europa*".[21] Cercurile politice de la Viena comentau chiar, că Siria ar dori să înceapă un nou război cu Israelul, dar avînd în vedere că nu se poate baza pe sprijinul Egiptului, cel mai probabil Israelul "*va scăpa și de această dată nepedepsit*".[22]

Poziția României față de anexarea Înălțimilor Golan

Știrea anexării regiunii Golan a luat prin surprindere guvernul de la București care a reacționat prin transmiterea unei declarații de presă, în data de 16 decembrie 1981, prin Agenția de presă Agerpres, exprimîndu-și astfel, îngrijorarea cu privire la decizia Israelului de a anexa un teritoriu aparținînd Siriei, gest considerat "*ilegal și neavenit*" și totodată, "*o încălcare flagrantă a principiului inadmisibilității anexării de teritorii ocupate prin forță*".[23] De asemenea, declarația atrăgea atenția asupra faptului că singurul rezultat al acțiunilor de acest gen este acela de a periclita procesul de pace din Orientul Mijlociu și de a îngreuna negocierile pe cale pașnică dintre cele două tabere.

Imediat după această declarație, oficialii de la Tel Aviv s-au văzut nevoiți să ofere un răspuns și să-și justifice acțiunile întreprinse pentru anexarea unui teritoriu aparținînd statului sirian. Documentele oficiale ale ambasadei României în Israel scot în evidență o serie de aspecte mai puțin plăcute privind comunicarea dintre cele două state în perioada respectivă. Astfel, într-o notă adresată de însărcinatul cu afaceri Ion Mirescu, diplomatului Marcel Dinu, se arată faptul că un reprezentant al MAE israelian era așteptat la ambasada României de la Tel Aviv cu o scrisoare care ar fi trebuit să aducă unele lămuriri asupra acțiunilor întreprinse de statul israelian. Diplomatul respectiv nu a mai ajuns niciodată la amabasadă, scrisoarea fiind înmânată diplomaților români de către un șofer de taxi. Scrisoarea în cauză, deși avea antetul MAE israelian, era nesemnată fiind totodată, însoțită de o notă de trimitere cu mențiunea "*cu complimentele Ministerului Afacerilor Externe – directorul general*".[24] Acest mod de comunicare a fost profund dezagreat de oficialii români, gestul diplomatului israelian fiind interpretat ca o lipsă profundă de respect. În ciuda acestui fapt, diplomații români au continuat să aibă o părere extrem de echilibrată cu privire la rezolvarea situației din zonă, militînd pentru demararea unor negocieri pașnice care să aducă la masa tratativelor toate părțile implicate.

Ca urmare a refuzului Israelului de a anula legea prin care erau anexate Înălțimile Golan, reprezentanții sirieni la ONU au încercat să depună un nou proiect de rezoluție prin care solicitau sancțiuni economice și comerciale și totodată, întreruperea relațiilor diplomatice cu acest stat. Propunerea siriană a fost primită cu foarte puțin entuziasm de către

[20] *Ibidem,* f.9, verso.
[21] *Ibidem,* f.39.
[22] *Ibidem,* f.39.
[23] Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 224/1981, Israel, Dosar 1092, *Atacurile Israeliene contra Libanului, vol.II,* f.33.
[24] *Ibidem,* f.38-39.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)

majoritatea statelor membre ONU, obligația de rupere a relațiilor diplomatice cu Israelul fiind considerată prea drastică și inoportună. Astfel, în data de 5 februarie 1982 a fost supusă la vot Rezoluția ES-9/1 intitulată ”Situația din teritoriile arabe ocupate”. Prin adoptarea acestei rezoluții se solicita statelor membre ”*să rupă relațiile diplomatice, comerciale și culturale cu Israelul și să înceteze imediat toate contactele cu Israelul în vederea izolării lui totale, în toate domeniile*[25]”. Rezoluția a fost adoptată cu 86 de voturi pentru, 21 impotrivă și 34 de abțineri.[26] Deși în intervenția sa din timpul celei de-a IX-a Sesiuni extraordinare de urgență a Adunării Generale, reprezentantul României a blamat acțiunea Israelului, delegația română a preferat să nu participe la votarea acestei rezoluții. Absența acesteia de la vot a fost motivată de faptul că o serie de prevederi ale rezoluției nu erau în acord cu politica externă a României în ceea ce privește rezolvarea pe cale pașnică a conflictului arabo-israelian. Astfel, obligația de a rupe relațiile diplomatice cu Israelul impusă de rezoluție, nu era de natură să creeze condiții favorabile pentru demararea negocierilor de pace, ci dimpotrivă, o astfel de hotărîre ar fi dus la amplificarea situației conflictuale din regiune.

Mai mult decît atît, în seara zilei de 4 februarie 1981, ambasadorul sirian la București a fost invitat la o întîlnire la MAE unde i s-a expus poziția guvernului român cu privire la rezoluția ce urma să fie supusă la vot a doua zi la Adunarea Generală a ONU. Conform principiilor promovate de România în politica externă, era inadmisibil ca aceasta să voteze o serie de prevederi care dincolo de faptul că îndemnau la ruperea oricărui tip de relație cu Israelul, catalogau Israelul ca „*stat neiubitor de pace*”, lucru care ar fi trebuit să deschidă calea spre o eventuală ”*excludere sau suspendare a sa din ONU*”.[27] Totodată, este posibil ca acestă decizie să fi fost influențată și de invitația de a vizita România pe care Nicolae Ceaușescu i-a făcut-o premierului Menachem Begin cu puțin timp înainte de supunerea rezoluției la vot. Despre această vizită televiziunea franceză comenta faptul că ”*vizita premierului israelian nu constituie o simplă chestiune de evaluare a relațiilor bilaterale, în trecut, asemenea întîlniri au condus la istorica vizită a lui Sadat la Ierusalim și declanșarea procesului negocierilor israeliano-egiptene*”.[28]

Cu toate acestea, în discursul său de la Sesiunea Specială de Urgență a Adunării Generale a ONU din 5 februarie 1982, Teodor Marinescu a condamnat decizia Knessetului de a anexa regiunea Golan, lucru care a dus la ”*complicarea situației din regiune și a creat obstacole în calea unei soluționări pașnice a conflictului din Orientul Mijlociu*” contribuind totodată, ”*la creșterea tensiunilor în zonă, lucru care a fost demonstrat amplu în dezbaterile care au avut loc în Consiliul de Securitate și la această sesiune specială de urgență*”.[29]

Această poziție a fost reiterată în cadrul Sesiunii Speciale de Urgență a Adunării Generale a ONU din 23 aprilie 1982, acolo unde în intervenția sa, ambasadorul României a vorbit despre tratamentele inumane la care sunt supuși cetățenii palestinieni și arabi din teritoriile ocupate de Israel, condamnînd ferm acțiunile guvernului israelian care au avut ca rezultat anexarea Înălțimilor Golan, ocuparea Ierusalimului și campania militară desfășurată în Liban, precum și atacurile asupra instalațiilor nucleare irakiene. Totodată, Teodor Marinescu arăta faptul că „*România a respins cu fermitate practicile ilegale ale Israelului în teritoriile palestiniene și arabe ocupate, inclusiv crearea de așezări israeliene în aceste*

[25] Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 241/1982, ONU, Dosar 2575, *Anexarea de către Israel a Înălțimilor siriene ale Golanului. Cea de-a IX-a Sesiune extraordinară de urgență a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite,* f.18.
[26] *Ibidem,* f.18, verso.
[27] *Ibidem,* f.70.
[28] *Ibidem,* f.12.
[29] United Nations, General Assembly, Ninth Emergency Special Session, New York, 5 Februarie 1982, p.141, https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/ES-9/PV.12, accesat în data de 17.07.2019.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)

teritorii, încălcarea patrimoniului istoric și cultural arab și reprimarea și discriminarea la care sunt supuși locuitorii palestinieni și arabi".[30]

Concluzii

Războaiele arabo-israeliene din perioada 1967-1973 au scos la iveală o serie de probleme extrem de grave ale modului în care comunitatea internațională a ales să se poziționeze față de încălcările repetate ale prevederilor internaționale de către liderii israelienei. Mizînd pe vechile rivalități și dispute din rîndul statelor arabe, Israelul a pus stăpînire pe o serie de teritorii pe care a încercat să și le însușească prin punerea în aplicare a uneia dintre cele mai vechi metode de acaparare a unui teritoriu, politica faptului împlinit. Anexarea Înălțimilor Golan, un teritoriu aprținînd de drept Siriei, a reprezentat unul dintre cei mai importanți pași pe care guvernul israelian i-a făcut pentru consolidarea securității sale în zonă.

Deși o acțiune extrem de controversată și blamată de întreaga comunitate internațională, anexarea regiunii Golan nu a atras asupra Israelului niciun fel de repercusiuni deosebite care să-l facă să-și regîndească politica de expansiune. Acest lucru, coroborat cu lipsa de acțiune a liderilor arabi precum și cu reticența statelor care în mod tradițional erau aliate țărilor arabe, a dus la consolidarea poziției Israelului în zonă și la negocierea unei păci în parametrii impuși de acesta. În cele din urmă, anexarea Înălțimilor Golan a reprezentat o nouă înfrîngere pentru tabăra arabă, făcînd imposibilă demararea unor noi negocieri de pace care să pună capăt conflictului din Orientul Mijlociu.

BIBLIOGRAPHY

1. Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 224/1981, Israel, Dosar 1092, *Atacurile Israeliene contra Libanului, vol.II.*
2. Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 224/1981-1982, Siria, Dosar 2049, *Anexarea Înălțimilor Golan de către Israel*.
3. Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Problema 241/1982, ONU, Dosar 2575, *Anexarea de către Israel a Înălțimilor siriene ale Golanului. Cea de-a IX-a Sesiune extraordinară de urgență a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.*
4. United Nations, General Assembly, Ninth Emergency Special Session, New York, 5 Februarie 1982, https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/ES-9/PV.12, accesat în data de 17.07.2019.
5. United Nations, General Assembly, Seventh Emergency Special Session, New York, 22 Aprilie 1982, https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/0692506251867EB485256A0E0056E90E, accesat în data de 17.07.2019.

[30] United Nations, General Assembly, Seventh Emergency Special Session, New York, 22 Aprilie 1982, https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/0692506251867EB485256A0E0056E90E, accesat în data de 17.07.2019.

BDD-A30583 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 07:09:32 UTC)